

# FREKVENČNÍ SLOVNÍK ČEŠTINY

**Kamila Vodrážková**

Kolektiv autorů. *Frekvenční slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství LN, 2004. 595 s. ISBN 80-7106-676-1.

*Frekvenční slovník češtiny* byl sestaven a publikován v roce 2004. Z tohoto důvodu patří v dnešní době k nejmodernějším encyklopediím, které se zabývají slovní zásobou českého jazyka, a to výhradně vzhledem k psaným textům. Obsahuje více než 50 000 slov a slovních spojení, jež se vyskytují v beletrických, odborných a publicistických textech, vydaných v letech 1990–1999. Výjimkou jsou díla krásné literatury, která mohla být publikována i před dolním hraničním bodem uvedeného časového úseku.

Publikace je rozdělena do tří hlavních částí; ty se člení na kapitoly, a to podle přístupu ke zkoumaným jevům a k cílům, jichž má být v jednotlivých oddílech dosaženo.

V první části, rozdělené do tří kapitol, se autoři věnují teoretickému výkladu o způsobech práce, jichž bylo při sestavování slovníku využito. Předkládají také stručný výklad o vývoji frekvenčních slovníků a kriticky se zabývají aplikovanými metodami.

Východiskem pro sestavení *Frekvenčního slovníku češtiny* se stal Český národní korpus SYN2000. V souvislosti s cílem práce, jímž je postihnout aktuální podobu psaného českého jazyka, musel být základní korpus přepracován a nahrazen novým Korpusem FSC2000. Ten plně odpovídá potřebám projektu a zpracovává jednotky slovní zásoby způsobem, který umožňuje přesné vyhodnocování frekvence jejich výskytu ve zkoumaných textech. Vzájemná provázanost korpusu a slovníku zajišťuje zpětnou kontrolu správnosti všech údajů.

Druhá, nejrozsáhlejší část publikace obsahuje pět tříd abecedně či frekvenčně seřazených slov a slovních spojení, která se nejčastěji vyskytují v současném psaném českém jazyce. Jednotlivé soubory se liší ve způsobu zápisu lexikálních jednotek.

Nejprve je uveden *Frekvenční slovník apativ*, rozdělený do tří samostatných oddílů, v nichž jsou lexikální jednotky řazeny podle abecedy, absolutní frekvence a průměrné redukované frekvence. Abecední seznam uživatelům umožňuje, aby našel konkrétní výraz, o který se zajímá z hlediska četnosti jeho výskytu

ve slovní zásobě. Absolutní frekvence ukazuje, v jakém počtu se tento výraz vyskytuje ve výchozím korpusu FSC2000. Zájemce může zjistit, které slovo bylo v základních textech korpusu použito nejčastěji. Průměrná redukovaná frekvence vyjadřuje, v jakém počtu se výraz vyskytuje v okruhu frekvencí, které jsou dány četností slova v korpusu.

Po slovníku apelativ následuje *Frekvenční slovník proprií*, seřazených podle průměrné redukované frekvence. Ta je schopna nejpřesněji zaznamenat výskyt slova v současné slovní zásobě a může se velmi lišit od absolutní frekvence, vztahující se pouze k textům, z nichž vychází korpus.

Poslední kapitolou druhé části je *Frekvenční slovník zkratek*. Autoři upozorňují na to, že zkratky jsou dobově závislé a vyskytují se především v publicistických textech. V soupisu je uvedeno 1000 příkladů.

Třetí část knihy obsahuje výčet nejvíce užívaných interpunkčních znamének a grafémů. Vzhledem k omezenému počtu existujících znaků, symbolů a grafémů je třetí část rozsahově velmi krátká. Přináší však zajímavá zjištění, týkající se užívání interpunkce a jednotlivých grafémů v současném českém jazyce.

Publikaci *Frekvenční slovník češtiny* považujeme za velmi přínosnou pomůcku, jež čtenáři umožňuje zjistit, které výrazové prostředky jsou v současném českém psaném textu používány nejčastěji. Kladně lze ohodnotit také to, že autoři se staví kriticky i k vlastní práci a upozorňují na drobné nepřesnosti, které mohly být způsobeny strojovým zpracováním údajů. Zároveň však čtenáře seznamují s možnostmi, jak tyto odchylky rozpoznat a manuálně znovu vyhodnotit, aby byly údaje zpřesněny. Tímto způsobem předkládají zcela nově zpracovanou frekvenční encyklopedii, jež může být využívána v různých oblastech lidského poznání.

PhDr. Kamila Vodrážková  
KČJL PdF UP v Olomouci  
Žižkovo nám. 5  
771 40 Olomouc  
tel.: 585 635 655  
e-mail: kamila.vodrazkova@seznam.cz